

Moisés Castillo-Florián

Apuntes sobre Don Nicolai Popescu
(In Memoriam)

Me cuentan que ha dejado este mundo un buen hombre... Entonces, como negarme a hablar del ilustre matemático y buen amigo rumano, don Nicolai Popescu (*22 de septiembre de 1937*) Pero hablar de él, significa mencionar a su querida esposa: la poetisa y también matemática, Liliana Popescu. Los dos, dilectos amigos, desde antes de que el autor de esta nota, viajara a Rumanía, para ser huésped de honor en su amable hogar de Bucarest (la otra Lima europea, según yo, por su peculiar similitud con la capital de mi país, el Perú...)

Recuerdo que fueron días inolvidables, entre ellos y la poesía, en el año de 2002 que, tal vez, no volverán... ya que nuestro Nicolai, ha decidido dejarnos, para volar hacia la eternidad (*29 de julio de 2010*) sin duda, para estar más cerca de las matemáticas y las poéticas divinas. Días inolvidables, con Liliana, la traductora y editora de mi libro “Caosmos”, sus amigos y familiares y, entre ellos, la figura infaltable de don Nicolas; quien, entre serio y caballero, siempre tenía una sonrisa para regalar; y hasta alguna palabra de aliento, dada las condiciones media tragicómicas, en que llegué a su hermoso y mítico país.

Y todo ello volvería a repetirse de alguna manera, en el país de Rubén Darío: Nicaragua, durante el Festival Internacional de la Poesía, en Granada, en el 2006... Otros 3 ó 4 bellos días, cerca de Liliana, y su infatigable esposo, amigo y asesor, Nicolai Popescu, y de la Poesía que nos acercó mucho más, reafirmando nuestra increíble amistad. Fue en la inolvidable Nicaragua, en que volví a dialogar con Nicolai, siempre atento con los poetas que los rodeaban hasta el gran y apoteósico final...

Pienso que si Liliana creaba y amaba a la poesía, Nicolas, acunaba y apoyaba a las dos: poetisa y musa. Y, hasta debo confesar una gran intuición: esta unidad indisoluble, se explicaría en que, Nicolai no era solo el amado esposo y compañero, si no más bien... el “muso-musa”; es decir, la inspiración vivencial y poética de Liliana. Un gran ejemplo de unidad humana que, hoy me atrevo a confesar.

En este drama y contexto poético, creo que, el recuerdo de Nicolas Popescu, será eterno, tanto para su familia, como para los

amigos. Por todo esto, querida Liliana: tu esposo, nuestro Nicolas no ha muerto... Ha de estar soñando contigo, entre los jardines de versos y de fórmulas del Cosmos (o “Caosmos”), donde te conoció, donde te amó, para bien de tu vida y de tu poesía... Pienso que, un gran retrato de él, en tu casa y/o oficina, sería más que un gran alivio para tu aparente soledad; y estos cortos versos, escritos para ti y para él...

*En ella está mi vida
el horno
y los panes de mi energía.
No es cronología
es la tesis e hipótesis
de mis desvelos
No es la síntesis
más el drama y apoteosis
de mi existencia.
Hoy tomados de la mano
hablamos con el pasado
andamos con el futuro
confesándole
al teatro de los hipogrifos:
somos padres de esta leyenda
yo soy ella... [Hoja de vida]*

Finalmente, no debo dejar a mencionar a nuestro común amigo, el abogado y traductor español, Joaquín Garrigós, quien me presentó a Nicolas y Liliana Popescu, allá por el año 2000; con quien hice la traducción de uno de los libros de Liliana al español, y donde conocí de su pasión por los versos y por su amado esposo, amigo y compañero poético, don Nicolas Popescu, que en paz descanse y de Dios goce.

&

Însemnări despre domnul Nicolae Popescu (In Memoriam)

Mi s-a spus că a părăsit lumea acest om bun... Și atunci, cum aș putea eu să refuz să vorbesc despre ilustrul matematician și bunul prieten român, domnul Nicolae (Nicolai) Popescu (22 septembrie 1937). Dar să vorbesc despre el înseamnă să o menționez pe iubita lui

soție: poeta și matematiciana, Liliana Popescu. Amândoi, prieteni dragi, încă dinainte ca autorul acestor rânduri să călătorească în România, ca să fie oaspete de onoare în plăcutul lor cămin din București (cealaltă Lima din Europa, după mine, datorită particularii asemănări cu capitala țării mele, Peru...)

Îmi amintesc că au fost zile de neuitat, alături de ei și de poezie, în anul 2002, care probabil că nu se vor mai întoarce... de vreme ce Nicolai al nostru a hotărât să ne lase, ca să zboare către veșnicie (29 iulie 2010) fără îndoială, ca să fie mai aproape de matematici și de poeticile divine. Zile de neuitat, cu Liliana, traducătoarea și editorul cărții mele „Caosmos”, prietenii și familia ei și între aceștia, figura de nelipsit a domnului Nicolai; care serios și politicos, avea mereu un surâs de dăruit; și chiar unele cuvinte de încurajare, date fiind condițiile pe jumătate tragicomice¹ în care am ajuns în frumoasa și mitica sa țară.

Și toate acestea s-au repetat în țara lui Ruben Dario: Nicaragua, în timpul Festivalului Internațional de Poezie, la Granada, în 2006... Alte trei sau patru zile frumoase, alături de Liliana și de neobositul ei prieten și sfetnic, Nicolai Popescu, și de Poezia care ne-a apropiat mai mult, reafirmând incredibila noastră prietenie. În neuitata Nicaragua, am discutat iarăși cu Nicolai, mereu atent cu poezii care ne înconjurau până la mărețul și apoteoticul final...

Cred că dacă Liliana crea și iubea poezia, Nicolai le îmbrățișa și le sprijinea pe amândouă: poetă și muză. Și trebuie să mărturisesc o mare intuiție: această unitate indisolubilă se explică prin faptul că Nicolai nu era doar soțul iubit și tovarășul de viață, ci mai degrabă „muzul-muză”; adică inspirația de viață și poetică a Lilianei. Un mare exemplu de unitate umană pe care astăzi îndrăznesc să-l mărturisesc.

În această dramă și context poetic, cred că amintirea lui Nicolai Popescu va fi veșnică, atât pentru familia, cât și pentru prietenii lui. Din acest motive, dragă Liliana: soțul tău, Nicolas al nostru, nu a murit... Trebuie că visează despre tine, prin grădinile de versuri și de formule ale Cosmosului (sau ale „Caosmosului”), unde te-a cunoscut, unde te-a iubit, pentru binele vieții tale și al poeziei... Cred că, un portret mare cu el, acasă și sau la biroul tău, ar fi mai mult decât o

¹ Mi se rătăciseră bagajele la aeroport și au ajuns, după o serie de demersuri, abia peste câteva zile

alinare pentru aparenta ta singurătate; și aceste scurte versuri scrise pentru tine și pentru el...

*În ea este viața mea
Vatra
și pâinile energiei mele.
Nu este cronologie
este teza și ipoteza
strădaniilor mele
Nu este doar sinteza
ci și drama și apoteoza
existenței mele.
Astăzi luându-ne de mână
vorbim cu trecutul
pornim la drum cu viitorul
povestindu-i
teatrului hipogrifilor:
suntem părinți ai acestei legende
eu sunt ea... [Pagină de viață]*

În cele din urmă, nu pot să nu-l menționez pe prietenul nostru comun, avocatul și traducătorul spaniol Joaquín Garrigós, cel care mi i-a prezentat pe Nicolas și pe Liliana Popescu, prin anul 2000; împreună cu care am tradus una dintre cărțile Lilianei în spaniolă, din care am aflat de pasiunea ei pentru versuri și pentru iubitul ei soț, prieten și tovarăș poetic, domnul Nicolas Popescu, odihnească-se în pace.

Peru, 2010

Saúl Ibargoyen

A NICOLAE

¿Podemos trazar con mano cierta
un nombre sin conocer los recuerdos,
la acumulación que la memoria produjo
en un ánima que, tal vez fatigada,
ya no quiso respirar los confusos aires
de este difícil mundo?

¿Se puede escribir un nombre,
el de una figura humanísima
con su traje de cada día,
su pelo como una deshilada bandera,
sus ojos trabajando en otras direcciones
y rumbos y sentidos,
sus ojos inventando líneas, cifras y signos
al ritmo de una canción que siempre
estuvo a su lado?
Se puede, y se debe, así decimos,
escribir ese nombre:
para alzar
una simple palabra contra el olvido.

TE DEJO ESTOS VERSOS, OJALA SEAN APROPIADOS,
ABRAZOS, SAÚL.

México DF, 6 junio 2011

&

LUI NICOLAE

Oare am putea trasa cu o mână sigură
un nume fără a cunoaște amintirile,
acumularea pe care memoria a produs-o
într-un suflet care, poate obosit,
nu a mai vrut să respire aerul confuz
ale acestei lumi dificile?
Poți să scrii un nume,
cel al unui chip atât de uman
cu hainele lui de fiecare zi,
cu părul lui asemenea unui steag sfâșiat
cu ochii săi întrezărind alte itinerarii
și scopuri și semnificații,
cu ochii săi inventând drepte, cifre și semne,
în ritmul unui cânt care întotdeauna

i-a fost aproape?
Se poate și chiar trebuie, o spunem,
să scriem acest nume:
pentru a înălța
un singur cuvânt împotriva uitării.

Saúl Ibargoyen,

ÎȚI TRIMIT ACESTE VERSURI, CU SPERANȚA SĂ ÎȚI FIE
APROAPE DE SUFLET,
ÎMBRĂȚIȘÂNDU-TE, SAÚL

Mexic, 06 iunie 2011

Angélica Santa Olaya y Marco Antonio Ibarra

Una incógnita quizá resuelta

En el año 2006, yo, Angélica Santa Olaya, tuve la fortuna de conocer a la poeta rumana Elena Liliana Popescu en un festival de poesía celebrado en La Habana, Cuba. La amistad surgió durante aquellos días en que la poesía se convirtió en el lazo que unía a gente de diversos continentes.

Al año siguiente, ese lazo continuó reforzado por la visita de Liliana a México en compañía de su esposo Nicolae Popescu. Un hombre agradable de mirada serena y profunda. Su cuerpo grande de algún modo contrastaba con sus dóciles y suaves ademanes. Un hombre de trato delicado que, de primera instancia, daba la impresión de ser un tanto reservado. Sin embargo, el haberlos hospedado en nuestra casa durante su estancia en México, nos desengañó enseguida. Nicolae, lejos de ser un hombre serio era un gran conversador de trato amable y considerada escucha. Así, conversando en inglés, nos enteramos de que Nicolae era un reconocido y notable matemático que viajaba a México para impartir conferencias en la Universidad Nacional Autónoma de México (UNAM).

Supimos que el rumano y el español tienen la misma raíz e intentamos la comprensión en los idiomas originales. Nicolae, además de hacernos perder el miedo a un idioma aparentemente desconocido, nos enseñó la belleza de las matemáticas y su cercanía con la poesía: “La abstracción lograda en las matemáticas es un estado que llega a ser filosófico”, nos dijo. “En él habitan pensamientos que trascienden lo real, que penetran el corazón del universo buscando respuestas que invariablemente regresan al lugar de origen: el hombre. ¿No es así acaso como nace la poesía? ¿No es la poesía un estado de abstracción del mundo externo en el que comparten el pan del pensamiento y la reflexión el sujeto y el corazón más íntimo del universo reflejado en los pequeños detalles que construyen la realidad? ¿No es acaso ese viaje por los insondables y desconocidos caminos del subconsciente alimentado por la más contundente conciencia?”

Fue todo un hallazgo para mí, Angélica, enterarme de que un matemático sabía y comprendía lo que era la poesía. Yo, que siempre dije que me había acercado a la literatura huyendo de las matemáticas... ¿Acaso subyace en mi interior el germen de un posible matemático? Escuchando a Nicolae no parecía tan imposible.

Fueron días amables tan sólo sacudidos por una visita a los canales de Xochimilco para presenciar el espectáculo al aire libre de La Llorona pues era noviembre. Una fuerte lluvia se desató y el espectáculo fue suspendido cuando nos encontrábamos en los canales. Mientras regresábamos al muelle el agua comenzó a meterse a la barca y a mojarnos los pies... cada vez más arriba hasta que las veinte personas que ocupábamos la barca tuvimos que subirnos a las sillas de madera... y rezar... poco faltó para hundirnos... Además, el frío nos calaba hasta los huesos... Marco y yo estábamos apenadísimos... ¿Cómo era posible que hubiera sucedido eso precisamente ese día? Sin embargo, Nicolae y Liliana, nunca perdieron el buen humor. Afortunadamente llegamos al muelle sanos y salvos aunque mojados hasta las pantorrillas. Nunca vamos a olvidar esa anécdota tan vergonzosa, pero a la vez tan cálida. Nuestros pies estaban fríos, pero nuestro corazón se abrazaba en la comprensión y la búsqueda del lado amable de una situación hilarante que pudo haber desembocado en una desgracia.

Cuando supimos que Nicolae -ese gran matemático, sencillo, amable y considerado- había muerto, se empañó el corazón. Y la pregunta inevitable llegó: ¿Por qué tan rápido? Uno no quisiera que

las buenas y valiosas personas se fueran; pero es el egoísmo el que nos hace hablar.

Nicolae dejó un legado importante al mundo con sus conocimientos y quizá ahora mismo es él mismo ese número, aún incógnito para nosotros, pero conocido por fin por él mismo. Quizá Nicolae sabe ya la respuesta a la ecuación más importante. La definitiva. La que responde todas las preguntas. Y eso es suficiente para imaginarlo sonriente satisfaciendo su hambre de conocimiento y sonreír con él acompañándolo en su alegría que debe ser tan infinita como todo lo que aún nos resta a nosotros por saber. Gracias Nicolae por esos días. Sólo Gracias.

México, Diciembre de 2010

&

O necunoscută poate aflată

În 2006, eu, Angélica Santa Olaya, am avut șansa să o cunosc pe poeta română Elena Liliana Popescu la un festival de poezie celebrat la Havana, Cuba. Prietenia s-a născut în zilele acelea în care poezia s-a convertit în legătura care unea oameni de pe diferite continente.

În anul următor, această legătură a continuat și s-a consolidat prin vizita Lilianeii în Mexic împreună cu soțul ei, Nicolae Popescu. Un om plăcut, cu privirea senină și profundă. Trupul său înalt contrasta oarecum cu gesturile sale, calme și blânde. Un om interiorizat, delicat, la prima privire, dădea impresia a fi cumva rezervat. Cu toate acestea, fiindu-ne oaspeți în casa noastră în timpul șederii lor în Mexic, ne-am schimbat imediat părerea. Nicolae, departe de a fi un om formal, rezervat, era comunicativ, o persoană cu care puteai conversa cu ușurință, prietenos și ascultător atent. Deci, vorbind în limba engleză, am aflat că Nicolae era un matematician renumit și distins, care vizita Mexicul pentru a oferi prelegeri la Universitatea Națională Autonomă din Mexic (UNAM).

Am aflat că, româna și spaniola au aceeași rădăcină și am încercat să înțelegem vorbind în limbile originale. Nicolae, în afară de a ne face să ne pierdem teama în fața unei limbi aparent necunoscute, ne-a făcut să înțelegem argumentându-ne frumusețea matematicii și apropierea sa de poezie: „Abstracția care rezidă în matematică este o stare care ajunge să fie filosofică”, a spus el. „În ea locuiesc gânduri

care transcind realitatea aparentă, care pătrund în inima universului căutând răspunsuri care invariabil se întorc la locul de origine: omul. Oare nu tot la fel se naște poezia? Poezia nu este o stare de abstractizare a lumii exterioare, unde conviețuiesc pâinea gândirii și reflecția, subiectul și inima cea mai intimă a universului reflectat în micile detalii care construiesc realitatea? Oare această călătorie prin nepătrunsele și necunoscutele căi ale subconștientului nu este generată de cea mai puternică conștiință?”

A fost o mare descoperire pentru mine, Angélica, să aflu că un matematician știa și înțelegea ce este poezia. Eu, care întotdeauna am spus că mă apropiasem de literatură încercând să fug de matematică... Oare în interiorul meu se află germenul unei posibil matematician? Ascultându-l pe Nicolae nu părea atât de imposibil. Acele zile atât de plăcute au fost zguduite doar de o vizită la canalele Xochimilco² pentru a viziona spectacolul în aer liber „La Llorona”, pentru că era în noiembrie. O ploaie torențială s-a dezlănțuit și spectacolul a fost suspendat pe când noi eram într-una din bărcile³ ce navigau pe canale. În timp ce ne întorceam la debarcader apa începuse să intre în barcă și să ne ude la picioare... crescând din ce în ce mai mult până când cei douăzeci de oameni care se aflau în barcă a trebuit să se urce pe scaunele de lemn... și să se roage... puțin a lipsit să nu ne scufundăm... În plus, frigul ne pătrunsese până la oase... Marco și cu mine eram îngrijorați... Cum de a fost posibil să se întâmple tocmai în ziua aceea?

Cu toate acestea, Nicolae și Liliana, nu și-au pierdut deloc cumpătul. Din fericire am ajuns cu bine la debarcader în timp ce ne udasem până la piele. Nu vom uita niciodată această poveste atât de neplăcută, totuși atât de caldă. Picioarele noastre erau reci, dar inima noastră era pătrunsă de înțelegerea și de căutare a părții bune a unei situații hilare care ar fi putut conduce la un dezastru.

Când am aflat că Nicolae, acest mare matematician, simplu, amabil și recunoscut în lume, a murit, tristețea ne-a copleșit inima. Și întrebarea inevitabilă a venit: De ce atât de repede? Nu ar trebui ca oamenii buni și de valoare să plece dintre noi, dar egoismul este cel care ne face să vorbim. Nicolae a lăsat o moștenire importantă lumii

² Spectacol tradițional de teatru, realizat pe baza unei legende indigene, care are loc în fiecare an în noiembrie, pe o insulă din zona canalelor Xochimilco.

³ *Trajineras*, ambarcațiuni speciale, tradiționale, construite din lemn și ornamentate în culori vii.

prin cunoștințele sale și, poate chiar acum numărul însuși, încă necunoscut pentru noi, în cele din urmă i s-a revelat de la sine.

Nicolae poate că știe deja soluția la ecuația cea mai importantă. Cea definitivă. Cea care răspunde la toate întrebările. Și aceasta ar fi suficient ca să ți-l imaginezi surâzând fiindu-i satisfăcută foamea sa de cunoaștere și zâmbind și noi împreună cu el însoțindu-l în bucuria care trebuie să-i fie infinită, asemenea a tot ceea ce ne-a rămas pentru noi, de cunoscut. Nicolae, îți mulțumim pentru acele zile. Doar, îți Mulțumim.

Mexic, Decembrie 2010

Raúl Lavalle

Recuerdo de un gran Matemático y Humanista: Nicolae Popescu

Días pasados falleció Nicolae Popescu, insigne matemático rumano (1937-2010). No es este el lugar para exponer su vastísimo *curriculum vitae*. Baste con decir que era doctor y docente de matemáticas en Bucarest; que fue profesor visitante de varias importantes universidades del mundo; que fue autor de seis libros y de más de cien artículos. Pero, desde mi humilde lugar, me permito nada más destacar su bonhomía y gran calidad humana. Casado con Elena Liliana Popescu (también doctora en matemáticas y eminente profesora), con quien tuvo tres hijos, hizo de su vida un servicio y un permanente conocimiento.

Todavía recuerdo ese febrero de 2007. En compañía de los esposos Popescu conocí sitios de Bucarest, la París del Este, y también viajamos al Mar Negro, donde ya se sabe que estuvo desterrado el poeta Ovidio, y a otros lugares de la maravillosa Rumania. En esos recorridos solía escuchar con atención (me hablaba en un elegante francés) sus enseñanzas sobre la historia, geografía y costumbres de su patria. No era solo un matemático de prestigio mundial (¡no es poca cosa!). Se elevaba, con su afabilidad y sabiduría profunda, a las

cumbres del más puro humanismo. En la Edad Media española Don Jorge Manrique, hablando de su padre difunto, escribió:

*Así, con tal entender,
Todos sentidos humanos
conservados,
cercado de su mujer
y de sus hijos y hermanos
y criados,
dio el alma a quien se la dio
(en cual la dio en el cielo
en su gloria),
que aunque la vida perdió
dejónos harto consuelo
su memoria.*

Pues bien, por este famoso poema sé que el dolor actual dará poco a poco paso a una alegría profunda. Agradezco entonces a Dios la suerte de haber conocido a Nicolae, quien ahora percibe sin velos la música de las esferas celestes y sus números perfectos.

Recibe, por favor, este humilde homenaje a la memoria de Nicolae:

*Nicolao Popescu epitaphium
Recipe, precor, doctissime
vir, hoc postremum munus
ab amico longinquo. Terram
pulchram Dacicam te duce
percurri. Nunc aetheriis locis
numeros sublimes intueris;
at nos, sub his Australibus
stellis memoriam recolimus
tuam indesinenter.*

*

*Epitafio a Nicolae Popescu
Recibe, te ruego, doctísimo
varón, este último oficio
de un amigo lejano. La hermosa
tierra rumana bajo tu guía
recorrí. Ahora en los etéreos lugares
contemplas los números sublimes;*

*pero nosotros, bajo estas estrellas
australes sin cesar cultivamos
tu memoria.*

Buenos Aires, Augusto de 2010

&

Amintiri despre un mare matematician și umanist: Nicolae Popescu

Zilele trecute a murit Nicolae Popescu, un celebru matematician român (1937-2010). Nu este acesta locul ca să expunem foarte vastul său *curriculum vitae*. Este suficient să spunem că era doctor și profesor de matematică la București; că a fost profesor invitat la unele dintre cele mai importante universități din lume; că a fost autorul a șase cărți și a mai mult de o sută de articole. Dar, din poziția mea umilă, îmi permit să subliniez bunătatea și marea sa calitate umană. Căsătorit cu Elena Liliana Popescu (de asemenea doctor în matematică și eminentă profesoară), cu care a avut trei fii, a făcut din viața sa o slujbă și o permanentă cunoaștere.

Încă îmi amintesc de acel februarie din 2007. În compania soților Popescu am cunoscut locuri din București, Parisul estului și am călătorit și la Marea Neagră, unde se știe că a fost exilat poetul Ovidiu și în alte locuri din minunata Românie. În acele peripluri obișnuiam să ascult cu atenție (îmi vorbea într-o franceză elegantă) predicile lui despre istoria, geografia și obiceiurile țării sale: Nu era doar un matematician cu prestigiu mondial (ceea ce nu e puțin lucru). Se înălța cu cordialitate și cu o adâncă înțelepciune pe culmile cele mai înalte ale umanismului. În Evul Mediu spaniol Don Jorge Manrique, vorbind despre părintele său mort, scria:

*Astfel, cu această înțelegere,
Cu toate simțurile omenești
păstrate,
apropiat de soția sa
și de fii, de frații
și de servitorii lui,
și-a dat sufletul celui care i l-a dat
(în care l-a dat cerului*

*în gloria sa),
care deși a pierdut viața
ne-a lăsat o alinare suficientă,
amintirea sa.*

Ei bine, datorită acestui poem celebru știu că durerea actuală va lăsa încet-încet locul unei bucurii adânci. Îi mulțumesc lui Dumnezeu că am avut norocul să-l fi cunoscut pe Nicolae, care acum ascultă fără opreliști muzica sferelor cerești și a numerelor sale perfecte.

Primește, te rog, acest umil omagiu în amintirea lui Nicolae:

*Epitaful pentru Nicolae Popescu
Primește, te rog, ilustrule
bărbat, acest ultim cuvânt
de la prietenul tău de departe. Frumosul
pământ al Daciei, călăuzit de tine
am străbătut. Și acum, în eterice spații
tu contempli sublimele numere;
iar noi, sub aceste stele
australe cultivăm, neîncetat,
amintirea ta.*

Buenos Aires, August, 2010

Ana María Vieira y Nibaldo Piña

NICOLAE

Cuando uno tiene el privilegio, en el curso de esta breve existencia, de encontrar en su camino a seres de excepción, debemos agradecer a Dios por ello. Conocimos a Nicolae (Nicolas) y a Liliana Popescu en el marco de un Encuentro Internacional de Escritores en la ciudad de La Serena, en el norte de nuestro país, Chile, el año 2007. Era el escenario adecuado, en este lejano rincón del mundo, en este largo y angosto territorio que se despliega entre mar y cordillera, para que se produjese el encuentro fraterno. Desde el primer momento, nos cautivó el estilo sencillo y señorial a la vez, de este matrimonio ejemplar. Sin dudarlos les ofrecimos nuestra casa para que permanecieran en ella durante su estadía en Santiago, la capital, en los

próximos días. Con amor preparamos la habitación de huéspedes para albergar a estos nuevos amigos.

Nuestro hogar, durante esos días, abrió sus puertas para recibirlos, al igual que nuestros corazones. Las largas charlas después de almorzar o cenar fueron enriquecedoras y nos hicieron comprender que éramos afortunados de ser sus anfitriones. Estábamos rodeados de amistad, naturaleza y poesía, la bella y profunda poesía de Liliana.

Nicolas, con su figura inolvidable, gustaba de sentarse solitario en un escaño del jardín. Nos preguntábamos ¿en qué estará pensando? Parecía tan a gusto, tan sereno que nos conmovía esa comunidad de su ser con el entorno. Tal vez, como hombre de ciencias y profesor estaría filosofando, reflexionando sobre los misterios de la vida o de las matemáticas, o sobre las lecciones que la historia suele dar al hombre. O tal vez estaría recitando interiormente algunos de los poemas de su amada esposa. No lo sabemos. Un halo místico parecía envolverlo. Conmovidos, guardábamos un respetuoso silencio.

En muchos otros momentos pudimos disfrutar también de su conversación y su aguda inteligencia, así como de su amplia cultura y sensibilidad. No exageramos al decir que Rumania, Chile y el mundo han perdido a un ser humano noble y valioso, pero sabemos que el cielo lo ha ganado para sí. Debemos aprender, al igual que nuestra querida Liliana, a vivir con su ausencia, que no es sino presencia de Dios en nuestros corazones.

&

NICOLAE

Când ai privilegiul, pe parcursul acestei scurte existențe, să întâlnești în drumul tău ființe Excelente, trebuie să-I mulțumești lui Dumnezeu pentru asta. I-am cunoscut pe Nicolae și pe Liliana Popescu în cursul unei Întâlniri Internaționale a Scriitorilor în orașul La Serena, din nordul țării noastre, Chile, în anul 2007. Scena era potrivită, în acest îndepărtat colț al lumii, pe acest teritoriu lung și îngust care se întinde între mare și lanțuri muntoase, ca să se producă această întâlnire fraternă. Din primul moment, ne-a captivat stilul simplu și nobil totodată, al acestui cuplu exemplar. Fără să stăm pe gânduri, le-am oferit casa noastră ca să stea în timpul vizitei la Santiago, capitala, în cursul zilelor următoare. Cu dragoste, am pregătit camera de oaspeți ca să-i găzduim pe acești noi prieteni.

Căminul nostru, în acele zile, și-a deschis ușile ca să-i primească, iar inimile noastre la fel. Discuțiile lungi de după prânz sau cină ne-au îmbogățit și ne-au făcut să înțelegem ce noroc aveam fiindu-le gazde. Eram înconjurați de prietenie, natură și de poezie, frumoasa și profunda poezie a Lilianei.

Lui Nicolae, cu chipul său de neuitat, îi plăcea să se așeze singuratic pe un scaun din grădină. Ne întrebam: la ce s-o fi gândind? Părea să fie în largul lui, atât de senin, încât ne mișca acea comuniune a ființei sale cu ceea ce îl înconjura. Poate, ca om de știință și matematician, filosofa, cugeta la misterele vieții sau ale matematicii, sau asupra lecțiilor pe care istoria i le dă omului. Sau poate că își recita în minte unele din poemele iubitei sale soții. Nu o știm. Părea că îl învăluie o aură de mister. Emoționați, păstram o tăcere respectoasă.

În multe alte momente ne-am putut bucura de conversația și de inteligența sa ascuțită, de ampla sa cultură și sensibilitate. Nu exagerăm când zicem că România, Chile și lumea au pierdut o ființă omenească nobilă și valoroasă, dar știm că Cerul l-a câștigat la el. Trebuie să învățăm, la fel ca draga noastră Liliana, să trăim cu absența lui, simțind prezența lui Dumnezeu în inimile noastre.

Santiago de Chile, Chile, 2010